

GEEF **ARMOEDE** GEEN KANS

STAD OP
MENSENMAAT

PVDA

mechelen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

1. STAD ZONDER ARMOEDE

STANDPUNT

“Armoede is geen tegenslag, maar een aanslag.” Het is een toenemend en structureel probleem dat op alle bestuursniveaus bovenaan de agenda hoort te staan. Ook de stad moet zich op alle mogelijke manieren inspannen om armoede uit te roeien. Daarbij moet ze vertrekken van de maatschappelijke oorzaken. Al haar inwoners moeten onvoorwaardelijk toegang hebben tot sociale grondrechten: huisvesting, gezondheid, inkomen, onderwijs, mobiliteit,

Mechelen ziet zich graag als koploper, een voorbeeld voor binnen- en buitenlandse steden. Wij willen dat onze stad ook een toonbeeld wordt wat de aanpak van armoede betreft. Scoren met mooie winkelstraten en hoogwaardige woonprojecten is één ding, maar we verdienen pas echt prestige als iedereen mee is.

ONZE VOORSTELLEN

EEN. STAD EN SOCIAAL HUIS NEMEN HUN VERANTWOORDELIJKHEID

- Ook kwetsbare mensen moeten zich in Mechelen welkom en thuis voelen. Het bestuur mag geen beleid ontwikkelen dat hen uit de stad weert, bijvoorbeeld via het woonbeleid.
- Het Sociaal Huis krijgt voldoende mensen en middelen om laagdrempelig, vertrouwenwekkend en efficiënt te werken.
- Het leefloon wordt via aanvullende steun opgetrokken tot het referentiebudget voor een menswaardig inkomen.
- Armoede wordt actief en intensief opgespoord.
- We bouwen het straathoekwerk en buurtopbouwwerk sterk uit.
- De stedelijke kinderopvang wordt aanzienlijk versterkt.
- Rechten worden automatisch toegekend.
- Mensen in een kwetsbare positie worden bij de stadsdiensten kosteloos geholpen.
- In wijk- en dorpshuizen wordt een brede en laagdrempelige dienstverlening voorzien: budgetbegeleiding, woonbegeleiding, arbeidsbegeleiding, ondersteuning voor onderwijs en opvoeding, hulp bij administratie, medische hulp.
- We bieden extra ondersteuning voor mensen die gevangen zitten in de schuldingindustrie.

TWEE. HET MIDDENVELD SPEELT EEN CRUCIALE ROL

- Sociale verenigingen en organisaties worden beter ondersteund.
- De expertise van het middenveld wordt ten volle gewaardeerd en krijgt weerklink in het beleid.

DRIE. HET RECHT OP KWALITATIEF WONEN MOET VOOR IEDEREEN GEGARANDEERD ZIJN

- Het aantal sociale huurwoningen wordt aanzienlijk verhoogd.
- Voor dak- en thuislozen komt er meer noodopvang en wordt het principe van Housing First gehanteerd.

- De stad versterkt het Sociaal Verhuurkantoor (SVK) door woningen die ze in eigendom heeft in beheer van het SVK te geven.
- Kwetsbare mensen krijgen gemakkelijker een referentieadres.
- Uit huiszettingen worden vermeden, zeker in de sociale huisvesting.

VIER. ELEKTRICITEIT, GAS, WATER EN GEZONDHEIDSZORG ZIJN GRONDRECHTEN

- De stad verbindt zich ertoe om op haar grondgebied geen afsluitingen van elektriciteit, gas en water toe te staan. Budgetmeters zijn geen oplossing.
- Er wordt ruimschoots geïnvesteerd in laagdrempelige en betaalbare gezondheidszorg.

VIJF. KWETSBARE MENSEN HEBBEN RECHT OP VOLWAARDIG WERK

- Ook kwetsbare mensen moeten vertegenwoordigd zijn in het stadspersoneel.
- De stad speelt voluit haar rol als werkgever.
- De sociale economie wordt gestimuleerd.

VISIE

“Mechelen heeft het beste armoedebeleid”, verkondigt het Mechelse stadsbestuur. Aanleiding daarvoor is de prijs die de Koning Boudewijnstichting in 2016 uitreikte voor het GO-team. Dat begeleidt mensen die in de meest schrijnende omstandigheden overleven. Zeer zinvol, maar het team werkt ondertussen ook al met een wachtlijst.

Zeggen dat onze stad het beste armoedebeleid heeft, is niet alleen overdreven maar ook bijzonder ongepast. Armoede kan nooit het voorwerp zijn van een concurrentieslag. Armoedebeleid is geen wedstrijd waarbij het erop aankomt wie de minst dramatische cijfers kan voorleggen.

Die cijfers zijn overigens ook in Mechelen verre van rooskleurig:

- In 2017 telde Mechelen 1.145 leefloontrekkers. Bij het begin van de legislatuur waren dat er ongeveer 540. Er is ook een opvallende stijging van studenten die aankloppen bij het Sociaal Huis voor een leefloon. Het leefloon voor een alleenstaande bedraagt 892,70 euro, ruim 200 euro onder de armoedegrens.
- 891 ouderen deden in 2017 een beroep op de inkomensgarantie voor ouderen (IGO).
- De kansarmoede-index van Kind en Gezin bedraagt voor Mechelen 12,4%. Dat is 0,4% onder het Vlaamse gemiddelde.
- De onderwijskansarmoede-index (OKI) bedraagt voor onze stad 1,62 (deze index is een cijfer tussen 0 en 4). Voor Vlaanderen is deze index 0,81.
- In 2017 had 15% van de Mechelaars betalingsmoeilijkheden. In Vlaanderen bedroeg dat cijfer 9%.
- Een studie van de provincie Antwerpen (2013) geeft aan dat 22,5% van de Mechelse jongeren (0-19 jaar) in armoede leeft.
- Het aantal individuele belastingaangiften onder de kritische grens van 10.000 euro bedraagt 19% van het geheel. Het aantal gezamenlijke aangiften onder de kritische grens van 20.000 euro bedraagt 14% van het geheel.
- In 2016 hadden 15.374 Mechelaars een verhoogde tegemoetkoming bij de mutualiteit.
- In 2013 had 3% van de Mechelaars boven de 18 een overmatige schuldenlast.
- In 2013 werden 5 elektriciteitsaansluitingen per 1000 afgesloten, naast 11 per duizend gasaansluitingen. Het aantal budgetmeters voor elektriciteit in 2015 bedroeg 594, het aantal budgetmeters voor gas 464.
- In 2016 stonden in Mechelen 2.400 mensen op de wachtlijst voor een sociale woning.

Het is duidelijk dat armoede in Mechelen niet geminimaliseerd kan worden en dat de bestrijding ervan ook hier een absolute prioriteit hoort te zijn.

Om een geloofwaardig armoedebeloid te ontwikkelen, moet allereerst komaf worden gemaakt met elke visie die armoede reduceert tot een individueel probleem. Nog al te vaak wordt armoede gezien als het gevolg van spijtige ongelukjes. Dingen die mensen, als ze pech hebben, nu eenmaal overkomen.

Een andere visie, die jammer genoeg steeds meer terrein wint, zegt dat mensen in armoede zelf verantwoordelijk zijn voor hun situatie. Eigen schuld, dikke bult. Armoede is in die visie het gevolg van een foute levensstijl, niet willen werken, domme keuzes maken, geld verspillen.

We moeten om te beginnen erkennen dat armoede een structureel probleem is. Het beschamende gevolg van politieke keuzes die ervoor zorgen dat mensen geen behoorlijk werk vinden, geen fatsoenlijk loon krijgen, geen kwaliteitsvolle woning kunnen huren of kopen, dat ze de facturen niet meer kunnen betalen, dat ze moeten overleven met uitkeringen onder de armoedegrens, ...

Decenniumdoelen 2017, de koepel van organisaties die armoede bestrijden, verwoordt het zo: “Armoede is een onrecht, het is een fundamenteel probleem van de samenleving, van een samenleving die ongelijkheid produceert, waardoor vertrouwen tussen mensen en de sociale samenhang afneemt. Armoede bestrijden vraagt een ander verhaal over ongelijkheid en onrecht. Het vraagt een beleid van herverdeling en het structureel uitbouwen van de rechten van alle mensen.”

Vijftien procent van onze landgenoten wordt getroffen door armoede. Daarnaast is er ook een snel groeiende groep mensen die op de rand van de afgrond staat te wankelen. Mensen die bij het minste zuchtje mee de draaikolk van de armoede ingesleurd worden.

We moeten ook erkennen dat de strijd tegen armoede tot vandaag op alle niveaus faalt. Decenniumdoelen 2017 leverde in de armoedebarmeter van 2017 bikkelharte cijfers om dat aan te tonen. Ondanks de vele beloftes werd in de voorbije tien jaar geen enkele noemenswaardige vooruitgang geboekt. Op alle cruciale terreinen – inkomen, werk, wonen, gezondheid, sociale integratie – heeft het armoedebeloid gefaald. De beperkte doelstellingen die op de verschillende beleidsniveaus werden gesteld, werden niet gehaald.

Hoog tijd dus dat op alle politieke niveaus ernstige inspanningen worden geleverd om het tij te keren.

EEN. DE STAD EN HET SOCIAAL HUIS NEMEN HUN VERANTWOORDELIJKHEID

“We moeten ervoor zorgen dat we de kansarmoede van Antwerpen en Brussel niet aantrekken.” Dat is al jaar en dag het devies van burgemeester Somers. Mensen in armoede worden gezien als een bedreiging voor de welvaart en het imago van de stad.

Onder het burgemeesterschap van Somers voert Mechelen naar deze mensen toe dan ook niet bepaald een uitnodigend beleid. Doelstelling is altijd om hun aandeel in de Mechelse bevolking beperkt te houden. Dat uit zich in tal van maatregelen: de afbouw van het aantal sociale huurwoningen, een woonbeleid dat eenzijdig inzet op hoogwaardige projecten, een beperkte opvang voor dak- en thuislozen, een bedelverbod, ...

Dit beleid, dat vertrekt van een stigmatiserende visie, willen we doorbreken. Ook kwetsbare mensen zijn in Mechelen welkom. De stad en het Sociaal Huis moeten hun verantwoordelijkheid nemen en elke Mechelaar een menswaardig bestaan garanderen.

Wanneer mensen zich met een hulpvraag tot het Sociaal Huis of de stedelijke diensten wenden, moeten ze zich daarbij welkom en comfortabel voelen. Er moet dan ook voldoende personeel ingezet worden, zodat een gepaste dienstverlening mogelijk wordt. De relatie tussen hulpvrager en hulpverlener mag niet herleid worden tot een zakelijke relatie. Er moet altijd de nodige ruimte zijn voor menselijk contact en persoonlijke opvolging. Maatschappelijk werk is in de eerste plaats mensenwerk.

Om een menswaardig leven te kunnen leiden, hebben mensen een minimaal inkomen nodig. Het leefloon ligt vandaag ruim onder de Europese armoedegrens. Het is de bevoegdheid van de federale regering om daar iets aan te doen, maar tot nog toe komt daar niets van in huis. De stad kan zelf het leefloon niet rechtstreeks optrekken tot de armoedegrens. Maar ze kan dat wel onrechtstreeks, via uiteenlopende financiële tegemoetkomingen: huur, energie, gezondheidszorg, schoolkosten, mobiliteit, sport, cultuur, ... We pleiten er dan ook voor dat de stad het leefloon op die manier bijpast.

Armoede houdt zich vaak schuil achter gesloten ramen en deuren. Niemand loopt graag te koop met uitzichtloze problemen. De stad en het Sociaal Huis moeten dan ook inspanningen leveren om armoede actief op te sporen. Dat kan door het GO-team te versterken, door straathoekwerk en buurtopbouwwerk uit te breiden en door middenveldorganisaties beter te ondersteunen. Ook de scholen kunnen hier actief bij betrokken worden.

De stap naar de hulpverlening is voor heel wat mensen nog altijd heel moeilijk. De psychologische drempel is vaak onoverwinnelijk. De fysieke en mentale afstand tot de hulpverlening moet dan ook zo klein mogelijk worden gemaakt. Daarom pleiten we voor de aanwezigheid van maatschappelijk werkers in de wijk- en dorpshuizen. Zij kunnen instaan voor een laagdrempelige eerstelijns hulp en voorkomen dat mensen node-loos verder wegzakken in de problemen.

TWEE. HET MIDDENVELD SPEELT EEN CRUCIALE ROL.

Sociale middenveldorganisaties spelen een cruciale en vaak onderschatte rol in de aanpak van armoede. Om die rol voluit te kunnen spelen, moeten ze de nodige structurele ondersteuning krijgen: werkingsmiddelen, logistieke ondersteuning, hedendaagse huisvesting.

Het is ook van fundamenteel belang dat de sociale middenveldorganisaties hun opdracht op een onafhankelijke en vrije manier kunnen vervullen. De afhankelijkheid van overheidsmiddelen mag er niet toe leiden dat er geen kritische reflectie meer mag zijn op het beleid of dat de werking er een verlengstuk van wordt.

Middenveldorganisaties hebben een onschatbare expertise. In een overlegstructuur met de stad moet die gewaardeerd worden. Overleg mag geen formele aangelegenheid zijn, maar moet effectief leiden tot een beter beleid.

DRIE. HET RECHT OP KWALITATIEF WONEN MOET VOOR IEDEREEN GEGARANDEERD ZIJN.

Bij zijn aantreden als burgemeester in 2000, voerde Bart Somers een stop in op de bouw van sociale huurwoningen. Meer nog, er werden zelfs sociale woningen afgebroken. Ondertussen komen er met mondjesmaat wel wat nieuwe woningen bij, maar het totale aantal sociale woningen ligt vandaag nog altijd lager dan achttien jaar geleden. De groeiende nood wordt niet gevolgd, met lange wachtlijsten tot gevolg. In het bestuursakkoord van de huidige coalitie werd voorzien in slechts 300 nieuwe sociale woningen.

De stad investeerde ondertussen wel sterk in de renovatie van het bestaande patrimonium in de sociale huisvesting. Na jarenlange verwaarlozing was dit onvermijdelijk. Deze investering wordt echter al te makkelijk gebruikt als excuus om geen nieuwe woningen te voorzien.

Om mensen met een beperkt inkomen toegang te geven tot kwaliteitsvolle huisvesting, moet een aanzienlijke toename van het aantal sociale huurwoningen gerealiseerd worden.

Het Mechelse stadsbestuur ontkende lang dat er in onze stad dak- en thuislozen bestaan. Opvang werd dan ook als onnodig beschouwd. Die houding kon onmogelijk worden volgehouden. Er kwamen opvangvoorzieningen, maar die zijn nog altijd ontoereikend. Een verdere uitbreiding is nodig.

Wie bij de noodopvang voor dak- en thuislozen aanklopt, moet binnen de drie maand een woning krijgen via het Housing First-principe. Het basisidee van Housing First is dat mensen eerst een dak boven het hoofd moeten krijgen vooraleer ze hun verdere problemen kunnen oplossen. Internationaal onderzoek wijst uit dat Housing First de meest efficiënte en kosteneffectieve manier is om dak- en thuisloosheid aan te pakken.

Mechelen heeft sinds eind 2017 een eigen Sociaal Verhuurkantoor (SVK). Via dit kantoor verhuren huiseigenaars hun woning aan een lagere prijs dan gangbaar. In ruil garandeert het SVK dat de huur maandelijks betaald wordt en biedt het ook een aantal diensten. Het SVK heeft 122 woningen ter beschikking, een aantal dat snel moet groeien. De stad kan daarin helpen door woningen die ze in eigendom heeft bij het SVK in beheer te geven. Op de gemeenteraad van februari 2018 stelde burgemeester Somers dat het niet de taak van de stad is om het SVK te versterken. Jammer, want zo werkt de stad haar eigen SVK en betaalbare huisvesting in de stad tegen.

VIER. ELEKTRICITEIT, GAS, WATER EN GEZONDHEIDSZORG ZIJN GRONDRECHTEN.

Onze grondwet bepaalt dat iedereen recht heeft op een menswaardig bestaan. Zonder energie en water is dat niet gegarandeerd. Energie en water zijn geen luxe maar levensnoodzakelijke rechten. Ze kunnen dan ook niemand ontzegd worden. De stad moet zich ertoe verbinden om afsluitingen van energie en water op haar grondgebied niet toe te staan.

Gezondheidszorg is vaak het eerste wat mensen in armoede zich ontfeggen. Met alle gevolgen van dien. Gezondheidsproblemen stapelen zich op, de kosten voor noodzakelijke behandelingen lopen alleen maar op. Wanneer de facturen dan niet betaald kunnen worden, dreigen deurwaarder en schuldingindustrie.

Veel leed kan bespaard worden als er geïnvesteerd wordt in laagdrempelige en betaalbare eerstelijns gezondheidszorg.

Mechelen heeft vandaag één wijkgezondheidscentrum. Dat kan onmogelijk de toenemende vraag beantwoorden. Een bijkomend wijkgezondheidscentrum is nodig.

Mensen die het moeilijk hebben om de eindjes aan elkaar te knopen, kampen vaak met psychische problemen. Er zijn vandaag in Mechelen te weinig voorzieningen voor mensen die nood hebben aan geestelijke gezondheidszorg. Ook daar moet extra op ingezet worden.

VIJF. KWETSBARE MENSEN HEBBEN RECHT OP VOLWAARDIG WERK.

Het recht op werk draagt bij tot de bescherming tegen armoede. Bij werklozen loopt het armoederisico op tot 41%, tegenover 4,7% bij werkenden. De stad moet ook via tewerkstelling bijdragen tot de inperking van het armoederisico.

Het lokale bestuur moet zoveel mogelijk zelf als werkgever optreden, ook voor laaggeschoolden. Poetswerk, signalisatie, groenonderhoud, zaalbeheer...worden vandaag uitbesteed aan private firma's. Dat betekent dat de werknemers doorgaans om de twee jaar, wanneer nieuwe aanbestedingen worden uitgeschreven, te maken krijgen met werkonzekerheid. We pleiten er voor dat de stad al deze diensten opnieuw in eigen beheer neemt.

De samenstelling van het stedelijk personeel moet een afspiegeling zijn van de diversiteit op alle niveaus. Zo worden arbeidskansen gecreëerd voor maatschappelijk kwetsbare groepen.

Kwetsbare mensen krijgen makkelijk te maken met discriminatie op de arbeidsmarkt. De stad moet deze discriminatie actief opsporen en aanpakken.